

FIȘA DISCIPLINEI

*Introducere în istoria medievală universală,
anul universitar 2022-2023*

1. Date despre program

1.1	Instituția de învățământ superior	Universitatea din Pitești
1.2	Facultatea	Teologie, Litere, Istorie și Arte
1.3	Departamentul	Limbă și literatură, Istorie și Arte
1.4	Domeniul de studii	Socio-Umane/Istorie
1.5	Ciclul de studii	Licență
1.6	Programul de studiu / calificarea	Zi/Istorie

2. Date despre disciplină

2.1	Denumirea disciplinei					<i>Introducere în istoria medievală universală</i>					
2.2	Titularul activităților de curs					Conf. univ. dr. habil. Claudiu-Ion Neagoe					
2.3	Titularul activităților de seminar / laborator					Asist. univ. drd. Ovidiu Udrescu					
2.4	Anul de studii	I	2.5	Semestrul	1	2.6	Tipul de evaluare	Examen	2.7	Regimul disciplinei	Obl.

3. Timpul total estimat

3.1	Număr de ore pe săptămână	6	3.2	din care curs	4	3.3	S / L / P	2
3.4	Total ore din planul de învăț.	84	3.5	din care curs	56	3.6	S / L / P	28
Distribuția fondului de timp alocat studiului individual								ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și notițe								84
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren								30
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii, eseuri								38
Tutorat								12
Examinări								8
Alte activități								3
3.7	Total ore studiu individual	175						
3.8	Total ore pe semestru	84						
3.9	Număr de credite	7						

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1	De curriculum	-
4.2	De competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1	De desfășurare a cursului	❖ dotarea sălii de curs cu video-proiector, hărți istorice;
5.2	De desfășurare a laboratorului	❖ dotarea cu ediții de izvoare documentare și narative; hărți istorice; dicționare și enciclopedii de specialitate.

6. Competențe specifice vizate

Competențe profesionale	CT.1 Profesionale ❖ Formarea deprinderii de utiliza sursele istorice (documentare și narative) în analiza evenimentelor, fenomenelor și proceselor istorice specifice epocii medievale europene și universale; ❖ Formarea și consolidarea spiritului critic și utilizarea acestuia în cadrul activității științifice;
Competențe transversale	CT2: transversale ❖ Contribuie la promovarea valorilor istorice, culturale și spirituale care au marcat profund evoluția istorică a civilizației europene de-a lungul Evului Mediu. ❖ Descoperirea și însușirea de metode și tehnici eficiente de învățare și cercetare. ❖ Manifestarea de atitudini pozitive și responsabile față de domeniul științific.

7. Obiectivele disciplinei

7.1 Obiectivul general al disciplinei	❖ Familiarizarea studenților cu noțiuni și concepte istorice specifice Evului Mediu universal;
7.2 Obiectivele specifice	<u>A. Obiective cognitive</u> ❖ Să identifice limitele cronologice și principalele trăsături specifice Evului Mediu universal; ❖ Să-și însușească și să utilizeze adecvat noțiuni și concepte istorice; ❖ Să utilizeze edițiile de surse documentare și narative, precum și alte instrumente de lucru (enciclopedii, dicționare, hărți etc.); ❖ Să realizeze analize punctuale și studii de caz pe baza materialelor documentare și istoriografice; <u>B. Obiective procedurale</u> ❖ Expunerea, explicația, demonstrația, exercițiul, activitatea independentă, autoevaluarea, inter-evaluarea; ❖ Brainstorming-ul, problematizarea, analogia, comparația; ❖ Activitate individuală, frontală, pe grupe (echipe). <u>C. Obiective atitudinale</u> ❖ Înțelegerea importanței evenimentelor și fenomenelor ce au marcat evoluția istorică a umanității de-a lungul Evului Mediu; ❖ Cooperarea în echipe de lucru pentru rezolvarea diferitelor sarcini de învățare; ❖ Utilizarea unor metode specifice de elaborare a unui plan de dezvoltare personală și profesională.

8. Conținuturi

8.1. Curs		Nr. ore	Metode de predare	Observații Resurse folosite
1	De ce trebuie să studiem istoria Evului Mediu? ▪ Sintagme istorice și cronologie; ▪ Surse istorice și istoriografie.	2	prelegerea problematizarea sistematizarea dezbateri	Scurte prezentări în power-point
2	Demografie istorică medievală europeană ▪ Noțiuni introductive	2		

	▪ Surse de demografie istorică ▪ Populația Europei Occidentale în Evul Mediu ▪ Factori care au influențat demografia europeană occidentală în epoca medievală			pentru stimularea exercițiului reflectiv; folosirea hărților istorice; lecturi și comentarii pe baza izvoarelor medievale
3	Civilizația rurală în Occidentul medieval ▪ Senioria – celula de bază a lumii rurale medievale ▪ De la donjon la castel ▪ Funcțiile castelului medieval ▪ Viața la castel ▪ Comunități rurale vechi și noi ▪ Imaginea satului medieval ▪ Muncile agricole și inovațiile tehnice ▪ Studiu de caz: Montaillou – un sat din sud-estul Franței, la începutul secolului al XIV-lea ▪ Crize sociale în mediul rural: răzcoalele țărănești	4		
4	Civilizația urbană în Occidentul medieval ▪ Viața urbană în Evul Mediu timpuriu (secolele V-X) ▪ „Explozia urbană” în Europa Apuseană (secolele XI-XII) ▪ Imaginea orașului medieval ▪ Emanciparea orașelor ▪ Breslele urbane ▪ Negustorii medievali ▪ Banii și geneza „capitalismului financiar” în Occident	4		
5	Societatea europeană occidentală (secolele V-XV) ▪ Romani și barbari în Imperiul Roman târziu ▪ Societatea occidentală în Evul Mediu timpuriu ▪ Cele trei „ordine” medievale ▪ Seniorii și vasalii ▪ Legăturile de dependență sau de vasalitate ▪ Ruperea legăturii vasalitate ▪ Obligațiile vasalice ▪ De la beneficiu la feud ▪ Ordinul războinicilor ▪ Războiul în Evul Mediu ▪ Familia și strategiile matrimoniale ▪ Statutul și rolul femeii în societatea occidentală	12		
6	Evaluarea parțială nr. 1 (16 noiembrie)	2		
7	Apariția și expansiunea creștinismului în Occident ▪ Criza morală și spirituală în Imperiul Roman târziu ▪ Ascensiunea creștinismului în Occident ▪ Ierarhia bisericească ▪ „Primul între egali” - episcopul Romei			
8	Autoritate și putere în Occident (secolele V-X) ▪ Gândirea politică medievală timpurie ▪ Biserica și regii barbari ▪ Carolingienii și Biserica ▪ Ottonienii și Biserica ▪ Episcopul medieval	4		
9	Raporturile dintre sacerdoțiu și regnum Originile disputei dintre Papalitate și Imperiu privind „învestitura” clericilor „Cearta pentru Învestitură” (1075-1122)	4		

	Relațiile dintre pontifii romani și împărații germani (secolele XII-XIII) Biserica Romei și regalitatea engleză Biserica Romei și regalitatea franceză Criza Bisericii în Occident (secolele XIV-XV)			
10	Reforma și Contrareforma „Reformatori” de dinaintea Reformei Reforma protestantă Contrareforma catolică	2		
11	Cultură și educație în Occidentul medieval	2		
12	Evaluarea nr. 2 (14 decembrie 2023)	2		
13	Stat, instituții și politică ▪ Sfârșitul Imperiului Roman de Apus și regatele succesoare ▪ Britania anglo-saxonă (sec. VI-X) ▪ „Popoarele Nordului”: danezii, norvegienii, suedezii ▪ Regatul francilor sub Merovingieni și Carolingieni ▪ Spania medievală: de la cucerirea arabă la <i>reconquista</i> creștină ▪ Franța în vremea Capețienilor ▪ Anglia sub dinastia de Normandia ▪ Fărâmițarea politică în Italia și Germania ▪ Centralizarea politică în Franța și Anglia	2 2 2 2 2 2 2 1 1 2		

Bibliografie orientativă:

- ARIÈS, Phillip, *Timpul istoriei*, București, 1997.
- ARIÈS, Philippe, Georges Duby (coordonatori), *Istoria vieții private. De la Europa feudală la Renaștere*, vol. IV, traducere de Maria Berza și Micaela Slăvescu, București, 1995.
- BALLARD, M., J. Ph. Genet, M. Rouche, *Le Moyen Age en Occident*, Paris, 1997.
- BELER, John, *Warfare in Feudal Europe 730-1200*, Cornell University Press, 1971.
- BERSANI, Jacques, *Le Moyen Âge, 1. Les Événements, 2. Institutions, figures, savoirs*, Paris, 1999.
- BRAUDEL, F., *Gramatica civilizațiilor*, București, 1994, 2 vol.
- COCĂRLĂ, Pavel, *Dicționar de civilizație medievală*, Chișinău, 2015.
- CUVILIER, Jean-Paul, *Histoire de l'Europe occidentale au Moyen Age (IVe – début du XVIe siècle)*, Paris, 1998.
- DAVIES, Norman, *Europe: a history*, HarperPerennial, New York, 1998.
- DELUMEAU, Jean, *Frica în Occident (secolele XIV-XVIII). O cetate asediată*, traducere din franceză și note de Modest Morariu, București, 2020.
- DUBY, Georges, *Arta și societatea, 980-1420*, vol. I-II, București, 1987.
- IDEM, *Cele trei ordine sau imaginarul feudalismului*, București, 1998.
- HOLMS, George (edit.), *The Oxford History of Medieval Europe*, Oxford University Press, 2001.
- LE GOFF, Jacques, *Civilizația occidentului medieval*, București, 1970.
- IDEM, *Pentru un alt Ev Mediu. Valori umaniste în cultura și civilizația Evului Mediu*, București, 1986, 2 vol.
- IDEM, *Dicționar tematic al evului mediu occidental*, București, 2002.
- LUNG, Ecaterina, ZBUCHEA, Gheorghe, *Istorie medie universală, I, Europa medievală (secolele V-XV)*, București, 2003.
- MANOLESCU, Radu, *Istoria Evului Mediu*, vol. I: Europa apuseană, partea I: Secolele V-XV, București, 1993; partea a II-a: Sfârșitul Evului Mediu și începutul Epocii Moderne (Secolele XVI-XVII), București, 1993.
- MINOIS, Georges, *Istoria Evului Mediu. O mie de ani de splendoare și ticăloșie*, traducere din limba franceză și note de Doru Mareș, București, 2021.
- MOLS, R., *Introduction à la démographie historique des villes d'Europe du XIVe au XVIIIe siècle*, vol. III, Louvain, 1956.
- MOSNIER, Roland, *Monarhia absolută în Europa din secolul al V-lea până în zilele noastre*, București, 2000.
- MUREȘAN, Ovidiu, *De la Antichitatea târzie la amurgul Evului Mediu (sec. IV-XIII)*, ediția a III-a, revăzută și adăugită, Cluj-Napoca, Todescu, 2007.
- NEAGOE, Claudiu, *O istorie a Europei de la Antichitatea târzie până în jurul anului 1000*, București, 2011.
- NEAGOE, Claudiu, POPESCU, Cornel, *Stat și societate în Europa medievală (sec. XI-XIV)*, București, 2013.
- NEAGOE, Claudiu, *O istorie politică și socială a Occidentului medieval, 950-1350*, București, 2015.
- NEAGOE, Claudiu, *O istorie a Occidentului medieval, 400-1500*, vol. I: Demografie, economie și societate, Câmpulung Muscel.
- NEAGOE, Claudiu, *O istorie a Occidentului medieval, 400-1500*, vol. II: Biserica și cultura, Câmpulung Muscel, 2022.
- NEAGOE, Claudiu, *O istorie a Occidentului medieval, 400-1500*, vol. III: Realități politice și instituționale, Câmpulung, 2022.

PLATON, Alexandru-Florin, Laurențiu Rădvan, Bogdan-Petru Maleon, <i>O istorie a Europei de Apus în Evul Mediu. De la Imperiul Roman târziu la marile descoperiri geografice (secolele V-XVI)</i> , Iași, Polirom, 2010. SENELLART, Michel, <i>Artele guvernării. De la conceptul de regim medieval la cel de guvernare</i> , București, 1998. TREADGOLD, Warren, <i>O scurtă istorie a Bizanțului</i> , București, Artemis, 2003.				
8.2. Aplicații: Seminar / Laborator / Teme de casă		Nr. ore	Metode de predare	Observații Resurse folosite
1	Lumea rurală în Occidentul medieval	2	problematizarea sistematizarea dezbaterea	Referate Fișe bibliografice Surse istorice comentate
2	Orașul medieval	2		
3	Marile migrații germanice și dispariția Imperiului Roman târziu	4		
4	Societatea europeană occidentală (relațiile feudale sau de vasalitate)	4		
5	Apariția și ascensiunea creștinismului în Occident	2		
6	Statul și Biserica în Evul Mediu	2		
7	Creștinism <i>versus</i> Islam. Cruciadele Evului Mediu	2	problematizarea sistematizarea dezbaterea	Referate Fișe bibliografice Surse istorice comentate
8	Marile descoperiri geografice	2	problematizarea sistematizarea dezbaterea	Referate Fișe bibliografice Surse istorice comentate
9	Instituții și structuri sociale în Anglia (sec. XI-XIV)	2	problematizarea sistematizarea dezbaterea	Referate Fișe bibliografice Surse istorice comentate
10	Instituții și structuri sociale în Franța (sec. X-XIV)	2	problematizarea sistematizarea dezbaterea	Referate Fișe bibliografice Surse istorice comentate
11	Franța și Anglia în timpul Războiului de 100 de ani	4	problematizarea sistematizarea dezbaterea	Referate Fișe bibliografice Surse istorice comentate
Bibliografie: BERNSTEIN, Serge, MILZA, Pierre, <i>Istoria Europei</i> , vol. 2-3, ed. a II-a, Iași, 1998. BLOCH, Marc, <i>Societatea feudală</i> , vol. I-II, Cluj-Napoca, Dacia, 1996-1997. CAIRNS, Earle, <i>Creștinismul de-a lungul secolelor. O istorie a Bisericii creștine</i> , Chișinău, 1992. D'HACOURT, Genevieve, <i>Viața în Evul Mediu</i> , traducere de Manuela Dobre, București, 2000. FOSSIER, Robert, <i>Oamenii Evului Mediu</i> , traducere de Cătălina Mihai, București, 2011. HOLMS, George (edit.), <i>The Oxford History of Medieval Europe</i> , Oxford University Press, 2001. LE GOFF, Jacques, <i>Civilizația occidentului medieval</i> , București, 1970. IDEM, <i>Negustorii și bancherii în Evul mediu</i> , București, 1994. IDEM, <i>Omul medieval</i> , Iași, 1999. IDEM, <i>Dicționar tematic al Evului Mediu occidental</i> , București, 2002. *** <i>Le Moyen Age en Occident. Des Barbares à la Renaissance</i> , sous la direction de Michel Balard, Paris, Hachette, 1990. LUNG, Ecaterina, ZBUCHEA, Gheorghe, <i>Istorie medie universală, I, Europa medievală (secolele V-XV)</i> , București, 2003. MANOLESCU, Radu, <i>Societatea feudală în Europa apuseană</i> , București, 1974. MANOLESCU, Radu, <i>Istoria Evului Mediu</i> , vol. I: Europa apuseană, partea I: Secolele V-XV, București, 1993; partea a II-a:				

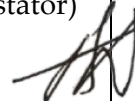
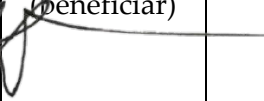
Sfârșitul Evului Mediu și începutul Epocii Moderne (Secolele XVI-XVII), București, 1993.
 MANTRAN, Robert (coord.), *Istoria Imperiului Otoman*, București, 2001.
 MUREȘAN, Ovidiu, *De la Antichitatea târzie la amurgul Evului Mediu (sec. IV-XIII)*, ediția a III-a, revăzută și adăugită, Cluj-Napoca, Toderici, 2007.
 NEAGOE, Claudiu, *O istorie a Europei de la Antichitatea târzie până în jurul anului 1000*, București, 2011.
 IDEM, *O istorie politică și socială a Occidentului medieval, 950-1350*, București, 2015.
 PLATON, Alexandru-Florin, Laurențiu Rădvan (editori), *De la Cetatea lui Dumnezeu la Edictul de la Nantes. Izvoare de istorie medievală (secolele V-XVI)*, Iași, 2005.
 VLĂDUȚESCU, Gh., *Ereziile Evului Mediu creștin*, București, 1974.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori din domeniul aferent programului

- ❖ corectitudinea și acuratețea folosirii conceptelor și teoriilor pedagogice însușite la nivelul disciplinei – vor satisface așteptările reprezentanților comunității;
- ❖ competențele procedurale și atitudinale ce vor fi achiziționate la nivelul disciplinei – vor satisface așteptările reprezentanților asociațiilor profesionale și angajatorilor din domeniul învățământului gimnazial și liceal.

10. Evaluare:

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Calitatea și coerența tratării celor 2 subiecte abordabile în cadrul evaluării orale și în sistem explicativ-argumentativ	Evaluare finală (examen oral)	50%
10.5 Seminar / Laborator / Tema de casă	Analiza produselor, a intervențiilor studentului în activitățile de seminar și a evaluărilor periodice Realizarea unui referat științific, pentru elaborarea căruia se vor folosi cel puțin 5 surse bibliografice	Activitate la seminar Referat Evaluări parțiale	10% 10% 30%
10.6 Standard minim de performanță	Cunoștințe care dovedesc parcurgerea materiei, dar fără a demonstra abilități, priceperi sau deprinderi de lucru individual.		
10.7 Standard maxim de performanță	Însușirea cunoștințelor care dovedesc parcurgerea materiei; Formarea abilităților, priceperilor și deprinderilor de a obține informația, a o prelucra, de a ajunge la o perspectivă personală asupra problematicei; Capacitatea de a argumenta și de a elabora un material cu caracter științific.		

Data completării 27 septembrie 2022	Titular de curs:	Titular de seminar: 	Data aprobării în Consiliul departamentului, ... septembrie 2022	Director de departament, (prestator) 	Director de departament, (beneficiar)
---	------------------	--	--	--	---

